

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumun Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi

Melih Dikmen^a, Murat Tuncer^b

^aFırat Üniversitesi, Rektörlük, Enformatik Bölümü, Elazığ, Türkiye

^bFırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Elazığ, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı pedagojik formasyon eğitimine kayıtlı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunu incelemektir. Araştırma mevcut durumu tespit etmeyi amaçlandığından betimsel tarama modeline göre yürütülmüştür. Araştırmanın evreni Fırat Üniversitesi pedagojik formasyon eğitimine kayıtlı öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklemi ise, 2016-2017 öğretim yılında Fırat Üniversitesi pedagojik formasyon eğitimi programına kayıtlı 283 öğrenciden rastgele seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak Çetin tarafından geliştirilen 35 maddelik Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada ölçeğin bütününe yönelik Cronbach Alpha katsayısı .846 olarak hesaplanarak çalışmada kullanılması uygun görülmüştür. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, mezun veya son sınıf olma durumu, öğrenim görülen veya mezun olunan fakülte, pedagojik formasyon eğitiminde en sevdiği ders ve öğrenim gördüğü/mezun olduğu üniversite değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak pedagojik formasyon eğitim programında öğrenim gören bireylerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür.

MAKALE GEÇMİŞİ

Gönderim 10 Ocak 2018

Kabul 11 Haziran 2018

ANAHTAR KELİMELER

Öğretmenlik Mesleği,
Tutum, Pedagojik
Formasyon Eğitimi

Giriş

Bireyin yaşamının ilk anından beri, algılamakta olduğu çevre, kişiler ve olaylar hakkında bilgi toplamasıyla birlikte düşünce, inanç ve değerleri de oluşmaktadır. Oluşan bu inanç ve değerlerin etkisinde kalan bireyin etrafındaki durumlara yönelik düşünce ve davranışları şekillenmektedir. Bireyin düşünce ve davranışlarda yaşanan bu değişim tutum olarak adlandırılmaktadır (Yenilmez ve Özabacı, 2003). Latince “aptus” yani “harekete hazır” anlamında kullanılan tutum, doğrudan gözlemlenemeyen, bireyde önceden var olan ve davranışlarına yön veren bir yapı olarak tanımlanmaktadır (Arkonaç, 2005). Tutum kavramıyla ilgili alanyazında çeşitli tanımlar yapıldığı görülmektedir. Tutum, kişinin çevresiyle etkileşimi sonucunda ortaya çıkan, bir objeye yönelik duygu ve davranışlarını içeren, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlarına yön veren kalıcı izli eğilimdir (Başaran ve Ateş, 2009). Gardner’a (1985) göre tutum, bireyin inanç ve düşüncelere dayalı olarak bir objeye veya olaya ilişkin gösterdiği değerlendirme iken, Kağıtçıbaşı’na (1999, s.102) göre ise, “bir bireye atfedilen ve onun

bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan eğilim” olarak tanımlanmaktadır. Pajares’e (1992) göre doğrudan gözlem yoluyla inançların belirlenemeyeceği, ancak bireylerin söyledikleri, niyetleri ve yaptıkları gibi durumlardan belirli bir yargıya varılabilmektedir (Akt: Morgil, Seçken ve Yücel, 2004, s.63). Bu nedenle tutum üzerinde gerçekleşen bir değişim, inanç ve davranış üzerinde de etkili olacaktır.

Öğretmen, eğitim sisteminin vazgeçilmez unsurlarından biridir. Eğitim ve öğretimin faaliyetleri (hedef, içerik, eğitim durumları, değerlendirme) ne kadar işlevsel olarak inşa edilirse edilsin, öğretmenlerin bu süreçleri gerçekleştirmelerindeki başarılarının düşük olması, istenilen sonuçlara ulaşılmasını engelleyecektir (Sünbül, 2001). Bu nedenle öğretmenlerin sahip oldukları mesleki genel yeterlikleri önemlidir. 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından güncellenen öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri, “mesleki bilgi”, “mesleki beceri”, “tutum ve değerler” olmak üzere birbirleriyle ilişkili ve birbirlerini tamamlayan 3 yeterlik alanı ile bunlar altında yer alan 11 yeterlik ve bu yeterliklere ilişkin 65 göstergeden oluşmaktadır. İlgili yeterlikler arasında öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarını içeren yeni göstergelerin yer aldığı görülmektedir (MEB, 2017).

Öğretmenlerin sahip olması gereken niteliklerin belirlenmesinden sonra bu nitelikleri kazandırabilmek için yapılması gereken bir takım görevler vardır. Bu görevler içerisinde öğretmenlerin mesleklerine karşı tutumları önemli bir yer almaktadır. Mesleklerine karşı olumlu tutum sergileyen öğretmenler, kendilerinden beklenen performans göstermek için belirlenen yeterlikleri kazanmada istekli olacaklardır. Çeliköz ve Çetin (2004) öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarının olumlu olması halinde, görevlerini yaparken üzerlerine düşen sorumlulukları eksiksiz bir biçimde yerine getirecekleri, bireysel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak (yaratıcı, düşünme, araştırma yapmak vb.) alanlara yönelerek, öğrencilerinin motivasyonunu artıracak davranışlarda bulunacakları, zamanı etkili kullanacakları ve yeniliklere açık olacaklarını ifade etmiştir. Ayrıca öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları, diğer öğretmenlerle, öğrenciler ve velilerle ilişkilerini, kişisel gelişimlerini, mesleklerine yönelik başarılarını, motivasyonları ve özverili çalışmalarını kısacası eğitim ve öğretim sürecinin tamamını etkileyen bir unsurdur (Küçükahmet, 1976; Morgan, 1999; Yaşar, Sözer ve Gültekin, 2000). Tutumlar bireylerin duyguları, düşünceleri ve davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğuna göre, öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumlarını belirlemek önemlidir. Sürekli çalışmayla birlikte sabır ve özveri gerektiren öğretmenlik mesleğini başarılı bir biçimde icra edebilmek için bu mesleği seyerek ve isteyerek yapmak gerekir (Kırbiyık, 1995; Çapa ve Çil, 2000). Bu doğrultuda sürekli çalışma ve özveri gerektiren öğretmenlik mesleğine yönelik, öğretmen adaylarının tutumlarının belirlenmesi, öğretmenlik mesleğini geliştirme ve iyileştirme yönündeki çabalara katkı sağlayacaktır (Çetin, 2006).

Alanyazın incelendiğinde eğitim fakültesi mezunlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları birçok araştırmada tartışma konusu olurken (Aslan ve Akyol, 2006; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Çapa ve Çil, 2000; Doğan ve Çoban, 2009; Hacıömeroğlu ve Şahin Taşkın, 2010; Kaya ve Büyükkasap, 2005; Pehlivan, 2008; Terzi ve Tezci, 2007), eğitim fakültesi dışında farklı bir fakülteden mezun olan öğrencilerin aldıkları pedagojik formasyon eğitimi sonunda öğretmen adayı olmaları tutum açısından incelenmesi gereken bir durum olarak görülmektedir (Dündar ve Karaca, 2013). Yapılan çalışmalarda farklı meslek alanlarındaki öğrencilerin sonradan öğretmen adayı olmalarının, mesleki yeterlikleri

ve mesleğe yönelik tutumlarına kadar pek çok açıdan incelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir (Eraslan ve Çakıcı, 2011; Kavcar, 1998). Alanyazında pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını inceleyen çalışmalar mevcuttur. Bu araştırmayı diğer çalışmalara göre daha özgün kılan unsur kullanılan bağımsız değişkenlerdir. Birçok araştırmada cinsiyet ve sınıf düzeyi gibi bağımsız değişkenler incelenirken, bu araştırmada önceki çalışmalarda kullanılan bağımsız değişkenlere ilaveten öğrencilerin mezun oldukları fakülte, son sınıf/mezun olma durumu ve pedagojik formasyon eğitiminde en sevdiği ders değişkenleri incelenecektir. Yapılan araştırmalarda öğretmenlik mesleğine yönelik tutum açısından ele alınan bağımsız değişkenler (cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi) incelendiğinde, farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Ayrıca benzer bağımsız değişkenlerle farklı örneklem grubu üzerinde yapılacak çalışmadan elde edilen bulguların da literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Pedagojik formasyon eğitiminde aynı içeriğe sahip öğretim yapılırsa da, derse giren öğretim elemanları, fakülte kültürü, alana özgü ders (özel öğretim yöntemleri dersi) işleyişi gibi durumların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerinde farklılıklara neden olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle bireyin en sevdiği ders ve fakülte değişkeni araştırmanın bağımsız değişkenleri arasında yerini almıştır.

Bu doğrultuda araştırmının amacı, öğretmen adaylarının mesleğine yönelik tutumu farklı değişkenler açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

- 1.Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzey ortalamaları nedir?
- 2.Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- 3.Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları son sınıf veya mezun olma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
- 4.Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları fakülte değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
- 5.Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları pedagojik formasyonda en sevdiği derse göre farklılaşmakta mıdır?
- 6.Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile tutumu oluşturan alt boyutlar arasındaki ilişki (korelasyon) düzeyi nedir?

Yöntem

Bu araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görülen fakülte ve öğrencilerin pedagojik formasyon eğitiminde en sevdikleri derse göre karşılaştırılmıştır. Araştırmanın yöntemi betimlemedir. Betimleme, olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların “ne” olduğunu, açıklamaya çalışan çalışmalarda kullanılan yöntemdir (Karasar, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Fırat Üniversitesinde 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında pedagojik formasyon eğitimine kayıtlı olan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu evrenden rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 145'i (%51,2) kadın 138'i erkek olmak üzere 283 öğretmen adayından oluşmaktadır. Örneklem içerisinde yer alan bireylerin 173'ü (%61,1) son sınıf öğrencisi iken, 110'u (%38,9) mezundur. Örneklem grubunun öğrenim gördüğü veya mezun olduğu fakülte türüne göre dağılımları incelendiğinde, Spor Bilimleri Fakültesinden 76 (%26,9), İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesinden 69 (%24,4), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden (İİBF) 63 (%22,3), Fen Fakültesinden 33 (%11,7) ve İlahiyat Fakültesinden 42 (%14,8) öğrenci araştırmaya katılmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi

Çetin (2006) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılarak geliştirilen ölçek sevgi, değer ve uyum olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, "5: Tamamen Katılıyorum; 4: Katılıyorum; 3: Kararsızım; 2: Katılmıyorum; 1: Hiç Katılmıyorum" şeklinde 5'li likert tipte olmak üzere toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan olumsuz maddeler tersten puanlanarak hesaplanmaktadır. Ölçeğin her bir faktör için açıkladığı varyans oranları sevgi (%35,5), değer (%9,1), uyum (%6,4) ve ölçeğin açıklayabildiği toplam varyans (%51,0) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirliği belirlemek amacıyla hesaplanan Cronbach's Alpha katsayı .846 olarak bulunmuş olup araştırmada kullanılması uygun görülmüştür. Veriler, dağılımın homojen olduğu durumlarda bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans analiziyle, dağılımın homojen olmadığı durumlarda Mann Whitney U ve Kruskal Wallis H testi ile analiz edilmiştir. Bağımsız değişkenlere yönelik normallik analizleri her bir değişkenin bulunduğu tabloda Levene değerleri verilerek sınanmıştır. Ölçeğin normal dağılım gösterip göstermediğine yönelik skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri incelenmiştir. Bu değerlere yönelik bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Ölçeklerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

	ÖMYT _{TAMAMI}	ÖMYT _{SEVGI}	ÖMYT _{DEĞER}	ÖMYT _{UYUM}
Ortalama	4,036	3,94	4,56	3,60
N	283	283	283	283
Standart Sapma	,0336	,043	,0287	,0349
Skewness (Çarpıklık)	-744; ,145	-,622; ,145	-2,11; ,145	-1,079; ,145
Kurtosis (Basıklık)	-241; ,289	-,184; ,289	7,595; ,289	1,245; ,289

Tablo 1’de görüldüğü üzere ölçeğin tamamı ve alt boyutları açısından çarpıklık ve basıklık değerleri verilmiştir. George ve Mallery (2003), çarpıklık ve basıklık değerlerinin (-2) /(+2) aralığında olması durumunda dağılımın normal olduğu şeklinde yorumlanabileceğini belirtmiştir (Akt. Güven, 2014). Bu durumda yalnızca ÖMYT_{DEĞER} alt boyutunun normal dağılım göstermediği söylenebilir.

Bulgular

Araştırmada tespit edilmek istenen ilk durum öğrencilerin ölçeğin tamamı ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarını belirlemektir. Bu duruma yönelik analizler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin ÖMYT Ölçeği ve Alt Boyutlarından Almış Oldukları Puan Ortamaları

Ölçek	N	Min.	Maks.	Ort.	Ss
ÖMYT _{TAMAMI}	283	2,06	4,90	4,04	,566
ÖMYT _{SEVGI}	283	1,82	5,00	3,94	,727
ÖMYT _{DEĞER}	283	1,88	5,00	4,57	,482
ÖMYT _{UYUM}	283	1,00	4,60	3,60	,587

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğrencilerin ÖMYT_{TAMAMI} puan ortalamasının (4,04 ± ,566), sevgi alt boyutunun puan ortalamasının (3,94 ± ,727), değer alt boyutunun puan ortalamasının (4,57 ± ,482 ve uyum alt boyutunun puan ortalamasının (3,60 ± ,587) düzeyinde olduğu görülmüştür.

Araştırmada tespit edilmek istenen ilk durum bireylerin cinsiyetine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklılaşp farklılaşmamasıdır. Bu duruma yönelik bulgular Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının ve Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	Levene test		t test			
					F	p	sd	t	p	
ÖMYT	ÖMYT _{SEVGI}	Kadın	145	4,04	0,679	3,725	,055	281	2,410	,017
		Erkek	138	3,84	0,767					
	ÖMYT _{UYUM}	Kadın	145	3,61	0,576	1,627	,203	281	,200	,841
		Erkek	138	3,60	0,600					
	ÖMYT _{TAMAMI}	Kadın	145	4,10	0,531	2,644	,105	281	1,902	,058
		Erkek	138	3,97	0,596					

Tablo 3’de görüldüğü üzere cinsiyet değişkeni ile ÖMYT_{TAMAMI}, ÖMYT_{DEĞER} ve ÖMYT_{UYUM} arasında anlamlı düzeyde görüş farklılığına tespit edilemezken ($p > ,05$), ÖMYT_{SEVGI} alt boyutunda kadın bireylerin lehine anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p < ,05$).

Çarpıklık ve basıklık değerleri açısından $\text{ÖMYT}_{\text{DEĞER}}$ alt boyunun normal dağılım göstermemesi nedeniyle parametrik olmayan testlerden Mann Whitney U analizi yapılmış sonuçlar Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. $\text{ÖMYT}_{\text{DEĞER}}$ Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Alt boyut	Gruplar	N	$\bar{x}_{\text{sıra}}$	$\sum \text{sıra}$	U	Z	p
$\text{ÖMYT}_{\text{DEĞER}}$	Kadın	145	135,53	19651,50	9066,500	-1,381	,167
	Erkek	138	148,80	20534,50			
	Toplam	283					

Tablo 4’de görüldüğü üzere $\text{ÖMYT}_{\text{DEĞER}}$ alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir ($p > ,05$).

Tablo 5. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Mezun veya Son Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Analiz Sonuçları

Ölçek	Sınıf	N	$\bar{X}$	Levene test			t test		
				ss	F	p	sd	t	p
$\text{ÖMYT}_{\text{TAMAMI}}$	Mezun	110	4,11	0,507	4,34	,038	-	-	-
	IV. Sınıf	173	3,99	0,597					
$\text{ÖMYT}_{\text{SEVGİ}}$	Mezun	110	4,02	0,661	3,06	,081	281	1,429	,154
	IV. Sınıf	173	3,89	0,768					
$\text{ÖMYT}_{\text{UYUM}}$	Mezun	110	3,75	0,499	64,195	,018	-	-	-
	IV. Sınıf	173	3,51	0,619					

Tablo 5’de görüldüğü üzere $\text{ÖMYT}_{\text{SEVGİ}}$ alt boyutu açısından sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > ,05$). $\text{ÖMYT}_{\text{TAMAMI}}$ ($L=4,342$; $p < ,05$) $\text{ÖMYT}_{\text{UYUM}}$ ($L= 64,195$; $p < ,05$) ve $\text{ÖMYT}_{\text{DEĞER}}$ alt boyutlarında dağılımın homojen olmadığını tespit edilmesi sonucunda yapılan Mann Whitney U analizi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. $\text{ÖMYT}_{\text{TAMAMI}}$, $\text{ÖMYT}_{\text{UYUM}}$ ve $\text{ÖMYT}_{\text{DEĞER}}$ Alt Boyut Puanlarının Mezun veya Son Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{\text{sıra}}$	$\sum \text{sıra}$	U	Z	p
$\text{ÖMYT}_{\text{TAMAMI}}$	Mezun	110	151,55	16670,50	8464,500	-1,566	,117
	IV. Sınıf	173	135,93	23515,50			
$\text{ÖMYT}_{\text{UYUM}}$	Mezun	110	161,50	17765,00	7370,000	-3,232	,001
	IV. Sınıf	173	129,60	22421,00			
$\text{ÖMYT}_{\text{DEĞER}}$	Mezun	110	145,60	16016,00	9119,000	-,597	,550
	IV. Sınıf	173	139,71	24170,00			

Tablo 6’da görüldüğü üzere öğrencilerin ÖMYT_{TAMAMI} ve ÖMYT_{DEĞER} alt boyutuna ait puan ortalamalarının mezun veya son sınıf değişkeni açısından anlamlı düzeyde farklılaşmazken ($p > ,05$), ÖMYT_{UYUM} alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir ($p < ,05$).

Araştırmada incelenmek istenen bir diğer durum öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülte değişkenine göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemektir. ÖMYT_{TAMAMI} ($L=3,135$; $p=,015 < ,05$), ÖMYT_{SEVGI} ($L=3,135$; $p=,015 < ,05$), ve ÖMYT_{UYUM} ($L=3,135$; $p=,015 < ,05$) alt boyutları açısından dağılımın homojen olmadığını belirlenmesi üzerine yapılan Kruskal Wallis H analizinin sonuçları Tablo 7’de verilmiştir

Tablo 7. Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Uyumlarının Öğrenim Görülen Fakülte Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis H Analizi Sonuçları

Ölçek	Fakülte	N	S.O.	Chi-Square	sd	p
ÖMYT _{TAMAMI}	Spor bilimleri	76	146,41	8,137	4	,087
	İnsani Bilimler	69	129,35			
	İİBF	63	155,08			
	Fen Bilimleri	33	160,77			
	İlahiyat	42	120,43			
	Toplam	283				
	ÖMYT _{SEVGI}	Spor bilimleri	76			
İnsani Bilimler		69	131,77			
İİBF		63	154,48			
Fen Bilimleri		33	159,24			
İlahiyat		42	118,54			
Toplam		283				
ÖMYT _{DEĞER}		Spor bilimleri	76	153,09	2,617	4
	İnsani Bilimler	69	135,56			
	İİBF	63	134,66			
	Fen Bilimleri	33	147,79			
	İlahiyat	42	138,98			
	Toplam	283				
	ÖMYT _{UYUM}	Spor bilimleri	76	134,24		
İnsani Bilimler		69	127,78			
İİBF		63	167,48			
Fen Bilimleri		33	160,03			
İlahiyat		42	127,02			
Toplam		283				

Tablo 7’de görüldüğü üzere öğrencilerin ÖMYT_{TAMAMI}, ÖMYT_{SEVGI} ve ÖMYT_{DEĞER} alt boyutları ait puan ortalamalarının öğrenim görülen fakülte değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H analizi sonucunda gurupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı belirlenirken ($p>,05$), ÖMYT_{UYUM} alt boyutu açısından anlamlı düzeyde farklılık belirlenmiştir ($p<,05$). Parametrik olmayan testlerde post hoc testlerinin olmaması nedeniyle farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Mann Whitney U analizi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Sonuç olarak İİBF’de öğrenim gören bireylerin öğretmenlik mesleğine yönelik uyum puanlarının insani bilimler ve spor bilimleri fakültesindeki bireylerden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 8. ÖMYT Ölçeğinin, Pedagojik Formasyon Eğitimindeki En Sevdiği Ders Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Ölçek	Ders Adı	N	Sıra Ort.	Chi- Square	sd	p
ÖMYT _{TAMAMI}	Program Geliştirme	92	148,07	7,226	7	,406
	Özel Öğretim Yöntemleri	46	139,53			
	Ölçme ve Değerlendirme	3	61,33			
	Öğretim İlke ve Yöntemleri	86	141,26			
	Eğitim Bilimine Giriş	15	117,97			
	Sınıf Yönetimi	25	148,42			
	Eğitim Psikolojisi	6	106,00			
	Hiçbiri	10	169,70			
ÖMYT _{SEVGI}	Program Geliştirme	92	149,62	8,659	7	,278
	Özel Öğretim Yöntemleri	46	137,92			
	Ölçme ve Değerlendirme	3	51,50			
	Öğretim İlke ve Yöntemleri	86	139,44			
	Eğitim Bilimine Giriş	15	121,20			
	Sınıf Yönetimi	25	153,36			
	Eğitim Psikolojisi	6	100,33			
	Hiçbiri	10	167,65			
ÖMYT _{DEĞER}	Program Geliştirme	92	137,11	6,263	7	,509
	Özel Öğretim Yöntemleri	46	143,58			
	Ölçme ve Değerlendirme	3	170,50			
	Öğretim İlke ve Yöntemleri	86	148,03			
	Eğitim Bilimine Giriş	15	116,67			
	Sınıf Yönetimi	25	129,50			
	Eğitim Psikolojisi	6	146,25			
	Hiçbiri	10	186,05			
ÖMYT _{UYUM}	Program Geliştirme	92	144,15	4,365	7	,737
	Özel Öğretim Yöntemleri	46	149,99			
	Ölçme ve Değerlendirme	3	68,67			
	Öğretim İlke ve Yöntemleri	86	141,08			
	Eğitim Bilimine Giriş	15	122,03			
	Sınıf Yönetimi	25	137,32			
	Eğitim Psikolojisi	6	162,00			
	Hiçbiri	10	145,05			

Tablo 8’de görüldüğü üzere K.W.H. analizi sonucunda öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik uyumları ile pedagojik formasyon eğitimindeki en sevdikleri ders değişkeni arasında anlamlı düzeyde bir farklılık görülmemiştir ($p > .05$).

Tablo 9. ÖMYT Ölçeği ile Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Korelasyon	N	Pearson (r)	p
ÖMYT _{TAMAMI} * ÖMYT _{SEVGI}	283	,976**	,000
ÖMYT _{TAMAMI} * ÖMYT _{DEĞER}	283	,607**	,000
ÖMYT _{TAMAMI} * ÖMYT _{UYUM}	283	,630**	,000
ÖMYT _{SEVGI} * ÖMYT _{DEĞER}	283	,463**	,000
ÖMYT _{SEVGI} * ÖMYT _{UYUM}	283	,533**	,000
ÖMYT _{DEĞER} * ÖMYT _{UYUM}	283	,264**	,000

**.,001

Tablo 9’da görüldüğü üzere ÖMYT_{TAMAMI} ile tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p < ,001$). Bezer şekilde ÖMYT’nin alt boyutları arasındaki korelasyon incelendiğinde ($p < ,001$) düzeyinde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu bir tutum içinde olmaları istenen bir durumdur. Araştırma sonunda pedagojik formasyon programına kayıtlı öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutum düzeylerinin istenilen seviyede (katılıyorum düzeyinde) olduğu söylenebilir. Alanyazındaki araştırmalarda da (Acat ve Yenilmez, 2004; İlğan, Sevinç ve Arı, 2013; Özkan, 2012; Yüksel, 2004) benzer bulgulara ulaşıldığı görülmektedir.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin sadece sevgi alt boyutunda kadın bireylerin lehine anlamlı düzeyde görüş farklılığı belirlenmiştir. Bazı çalışmalarda (Başbay, Ünver ve Bümen, 2009; Özkan, 2012; Kartal ve Afacan, 2012) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilirken, bazı çalışmalarda ise (Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Karatekin, Mery ve Keçe, 2015; Köğçe, Aydın ve Yıldız, 2009) anlamlı düzeyde farklılaşmaya rastlanmıştır. Çapa ve Çil (2000) tarafından yapılan çalışmada da benzer bulgulara ulaşılmış, kadınların öğretmenlik mesleğini erkeklere nazaran daha çok severek yaptıkları ifade edilmiştir. Doğan ve Çoban’a (2009) göre kadınların öğretmenlik mesleğine karşı erkeklere oranla daha olumlu bir tutuma sahip olmalarının nedeni toplumda öğretmenlik mesleğinin aile ve iş hayatının birlikte yürütülebilmesi açısından kadınlara uygun bir meslek olarak algılanması ve dolayısıyla kadınların bu mesleği içselleştirmesidir. Ayrıca bu durumun bireyin içinde bulunduğu sosyal çevre, gelenek görenek ve kültür gibi çoklu faktörlerden etkilenebileceği düşünülmektedir. Ancak bu durumun sebeplerinin tam olarak anlaşılması için farklı örneklem grupları üzerinde yapılacak çalışmaların sonuçları üzerinden bir meta analiz çalışması da yapılabilir.

Öğrencilerin mezun veya son sınıfta olma durumlarına göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin tamamı açısından anlamlı düzeyde farklılık görülmezken, sadece uyum alt boyutunda mezunların lehine anlamlı farklılık belirlenmiştir. Benzer bulgular Eraslan ve Çakıcı (2011) tarafından yapılan çalışmada da yer almaktadır. Formasyon eğitimi önceden mezun olan bireylere verilirken, günümüzde üçüncü sınıftan başlayarak verilmektedir. Bu nedenle bireylerin öğretmenlik mesleğine yönelmeleri ve tutumlarının erken dönemde oluştuğu söylenebilir. Mezun olan bireylerin ise iş edinim sürecinde yaşadıkları sıkıntılar (Demircioğlu ve Özdemir, 2014), öğretmenlik mesleğinin iş bulma şansını yükseltmesi (Erdem ve Şimşek, 2000; Semerci, 1999) gibi durumlar sonucunda, öğretmen olmak için formasyon eğitimine başvurmaları olumlu tutum geliştirmelerine neden olmuş olabilir. Bu nedenle son sınıfta öğrenim gören bireyler ile mezun olanların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının birbirlerine yakın ve yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri fakülte ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin tamamı açısından anlamlı düzeyde görüş farklılığı görülmezken, uyum alt boyutunda iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin lehine anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. Durmuşçelebi, Yıldız ve Saygı (2017) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının mesleğe uyum sağlamalarını daha üst düzeye çıkarabilmek için uygulama ağırlıklı derslerin sürelerinin artırılması önerilmektedir. Bu durumda bireylerin mesleğe yönelik uyumları açısından fakülteler arasındaki anlamlı farklılığın, öğrencilerin staj amacıyla gittikleri uygulama okullarındaki deneyimlerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Fakülte değişkeni açısından öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu inceleyen çalışmalarda da (Erdem, Gezer ve Çokadar, 2005; Gürbüz ve Kışoğlu, 2012; Şimşek 2005) benzer sonuçlar bulunmuştur. Ortaya çıkan sonuçlar farklı fakültelerdeki bireylere verilen formasyon eğitiminin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmelerine benzer düzeyde katkı sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca farklı fakültelerden mezun olan bireylerin kısıtlı iş imkânı nedeniyle öğretmenlik mesleğini zorunlu olarak görmeleri, mesleğe yönelik tutumlarını benzer biçimde etkilediği ve bu nedenle fakülte değişkeni açısından anlamlı farklılık oluşturmadığı düşünülmektedir.

Öğretmen adaylarının pedagojik formasyon eğitiminde en sevdikleri derse göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı düzeyde görüş farklılığının olmadığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin çoğunluğunun pedagojik formasyon eğitiminde en sevdikleri dersin eğitim psikolojisi olduğu görülmektedir. Ölçme ve değerlendirme dersine yönelik öğrencilerin sevgi düzeylerine ait ortalama puanlarının düşük olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin pedagojik formasyon eğitiminde verilen derslere yönelik ilgi ve sevgi düzeylerinin bu çalışmada ortaya çıkarılması oldukça önemlidir. Çünkü tutumun alt boyutlarından olan sevgi ve ilgi kavramları bir bütün halinde ele alındığında mesleğin tamamına olan tutumu etkileyeceğinden, pedagojik formasyon programında verilen derslere yönelik olumlu tutumun artırılması önemli görülmektedir.

Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin tamamı ile alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, sevgi alt boyutunun en yüksek korelasyona sahip olduğu görülmüştür. Öğretmenliğin sevgi mesleği olduğuna dair bulgular birçok araştırmada tespit edilmiştir. Bu araştırma sonucunda pedagojik formasyon programına kayıtlı öğrencilerin en başta öğretmenlik mesleğini sevmeye ve değer verme gibi tutumlara sahip olması bu mesleği iyi bir biçimde icra edebileceklerine yönelik önemli bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda cinsiyetin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerinde anlamlı farklılığa neden olan bir değişken olmadığı belirlenmiştir. Ancak bazı araştırmalarda da anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu durumun kaynağının belirlenmesi için nitel araştırma desenlerinden faydalanılabilir. Ayrıca erkek öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik sevgi düzeyinin kadınlara nazaran düşük olduğu görülmüştür. Öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutuma sahip olunması, mesleğe saygı duyarak ve severek yapılmasına bağlı olduğundan erkek bireylerin öğretmenlik mesleğine yönelik sevgi düzeyinin kadınlara göre düşük olmasının nedenini tespit etmeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri/mezun oldukları fakülte değişkeninin, öğretmenlik mesleğine yönelik uyum açısından anlamlı farklılığa neden olan bir değişken olduğu görülmüştür. Pedagojik formasyon eğitimi süresince öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik uyumlarını artıracak etkinlikler yapılması önerilmektedir.

Öğrencilerin pedagojik formasyon eğitimi süresince en sevdikleri dersler frekans sayısına göre incelendiğinde önemli değişimlerin olduğu görülmüştür. Öğrencilerden bazılarının hiçbir dersi sevmediklerini belirtmesi, bazı derslerinse çok az kişi tarafından sevilmesinin nedenini ortaya çıkaracak çalışmalar yapılabilir.

Not: Bu araştırma 11- 14 Mayıs 2017 tarihlerinde Ordu Üniversitesinde düzenlenen IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Kaynakça

- Acat, M., B. ve Yenilmez, K. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon düzeyleri. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12, 126-140.
- Arkonacı, S. A. (2005). Psikoloji: zihin süreçleri bilimi. Alfa Yayınları.
- Aslan, D. ve Akyol, A. K. (2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(2), 51-60.

- Başaran M. ve Ateş, S. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okumaya ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), 73-92.
- Başbay, M., Ünver, G. ve Bümen, N., T. (2009). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları: boylamsal bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 59(59), 345-366.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D. ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), 69-73.
- Çapri, B. ve Çelikalı, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çeliköz, N. ve Çetin, F. (2004). Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Milli Eğitim Dergisi*, 162, 160-167.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (geçerlik ve güvenirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Demircioğlu, E. ve Özdemir, M. (2014). Pedagojik formasyon öğrencilerinin çok kültürlü eğitime yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 211-232.
- Durmuşçelebi, M., Yıldız, N. ve Saygı, E. (2017). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 8-12.
- Doğan, T. ve Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Dündar, H. ve Karaca, E. T. (2013). Formasyon öğrencilerinin 'pedagojik formasyon program'ına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 19-34.
- Eraslan, L. ve Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(1), 427-438.
- Erdem, A. R. ve Şimşek, S. (2000). PAÜ eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenliği seçmelerinde etkili olan faktörler. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Erdem, A. R., Gezer, K. ve Çokadar, H. (2005). Ortaöğretim fen-matematik ve sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 1, 471-477.
- Gardner, R. (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitude and motivation*. London: Edward Arnold.
- Gürbüz, H. ve Kışoğlu, M. (2012). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen-edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi örneği). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 71-83.
- Güven, E. (2014). Tahmin-gözlem-açıklama destekli proje tabanlı öğrenme yönteminin çevre sorunlarına yönelik tutum ve davranışlara etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 39 (173), 25-38.

- Hacıömeroğlu, G. ve Şahin Taşkın, Ç. (2010). Fen bilgisi öğretmenliği ve ortaöğretim fen ve matematik alanları (OFMA) eğitimi bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 77-90.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S. ve Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (2), 175-195.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatekin, K., Meray, Z. ve Keçe, M. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 70-96.
- Kartal, T. ve Afacan, Ö. (2012). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 76 - 96
- Kavcar, C. (1998). Türkçe eğitimi ve sorunları. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 65.
- Kaya, A. ve Büyükkasap, E. (2005). Fizik öğretmenliği programı öğrencilerinin profilleri, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişeleri: Erzurum örneği. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(2), 367-380.
- Kırbiyık, H. (1995). Fen ve matematik öğretmenlerinin eğitimi. *Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı Bildirileri*, 27 Ağustos-2 Eylül 1995. Ankara, 176-186
- Köğçe, D., Aydın, M. ve Yıldız, C. (2009). Birinci ve dördüncü sınıf matematik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının karşılaştırılması. *I. Uluslar Arası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, 1-3 Mayıs 2009 Çanakkale .
- Küçükahmet, L.(1976). *Öğretmen yetiştiren kurum öğretmenlerinin tutumları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- MEB, (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Erişim Tarihi: 08.2017. Erişim Linki: <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genel-yeterlikleri/icerik/39>
- Morgan, C. (1999). *Psikolojiye giriş* (Çev. Ed. Sirel Karakaş), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları, Yay.No:1 Meteksan A.Ş.
- Morgil, İ., Seçken, N. ve Yücel, S. A. (2004). Kimya öğretmen adaylarının özyeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6, (1), 62-72.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi (SDÜ Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29-48.
- Pehlivan, K. B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Semerci, Ç. (1999). Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ölçeği. *Eğitim ve Bilim*, 23(111).
- Sümbül, A. M. (2001) Bir meslek olarak öğretmenlik. Ö. Demirel ve Z. Kaya (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş* (s.236) içinde. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Şimşek, H. (2005). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 1-26.

Terzi, A. R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52(52), 593-614.

Yaşar, Ş., Sözer, E. ve Gültekin, M. (2000). İlköğretimde öğrenme-öğretme süreci ve öğretmenin rolü. Paper presented at the annual meeting of the VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, KTU, Trabzon.

Yenilmez, K. ve Özabacı, Ş. N. (2003). Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 132-146.

Yüksel, S. (2004). Tezsiz yüksek lisans programının öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 355-379.

SUMMARY

The Investigation of Teacher Candidates' Attitudes Towards Teaching Profession in terms of different variables

Keywords: Teaching profession, Attitude, Pedagogical formation

The purpose of this study was to examine the attitudes of pre-service teachers towards teaching profession regarding different variables. The research was carried out according to the model of the descriptive survey since it was aimed to determine the current situation. The study group is made up of randomly selected 283 students enrolled in the pedagogical formation programs of Firat University during the 2016-2017 academic year. The random sampling is a method in which all members of a group (population or universe) have an equal and independent chance of being selected. As a data collection tool, a 35-item Teacher Profession Attitude Scale developed by Çetin (2006) was used. The scale used in the research was prepared in the form of five likert-types. In this study, the Cronbach Alpha coefficient for the whole scale was calculated as .846. The attitudes of the students towards the teaching profession were compared according to their favorite lesson, gender, class level, faculty variables and university variables that they had studied / graduated. In addition, the relationship between the points that students have taken from the whole scale and the points they have taken from their sub-dimensions has been examined. Independent groups t-test and one way ANOVA tests were used in the groups where the distributions were homogeneous in the comparisons. Mann Whitney U and Kruskal Wallis H test were used in the groups in which the distribution was not homogeneous. The relationship between whole scale and sub-dimensions was examined by Pearson correlation analysis.

When the findings of the study were examined, it was determined that the attitudes of the individuals participating in the study towards the teaching profession were high. While the attitude toward the teaching profession did not differ significantly according to sex variables, it was seen that the female teacher candidates had higher average scores in terms of all the scale and all the sub dimensions according to the males. Significant differences of opinion were determined between the graduates and the students who are currently studying, in terms of compliance with the teaching profession. According to this finding, the attitudes of graduated individuals towards the teaching profession are high. Another finding of the study was that there was no significant difference between the faculty variables and the attitude towards the teaching profession. However, when the average scores of the groups were examined, it was determined that the average scores of the attitudes towards the teaching profession of the individuals who were educated in the Faculty of Science were higher than the individuals in the other faculty. Similarly, it was determined that there was no significant difference in opinion between the attitude towards the teaching profession and the university variables in which the students learning. It was also found that there is a high correlation between the attitude towards the teaching profession and the love sub-dimension.